

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/150/2017
Identifikačné číslo spisu: 5715215364
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2017
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5715215364.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Obce Kláštor pod Znievom, so sídlom v Kláštore pod Znievom, M. Čulena 181, zastúpenej JUDr. Jaroslavom Čiernym, advokátom so sídlom v Martine, Holubyho 51, proti žalovaným 1/ X. O., bytom S., I., 2/ Q., bytom S., I., žalovaní 1/ a 2/ zastúpení JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, advokátom so sídlom v Žiline, M. R. Štefánika 1, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 11C 122/2015, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 12. októbra 2016 sp. zn. 7 Co 307/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní sú povinní zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 12. októbra 2016 sp. zn. 7 Co 307/2016 potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej tiež „CSP“) rozsudok Okresného súdu Martin z 3. mája 2016, č. k. 11C 122/2015-84 (ďalej aj „súd prvej inštancie“), ktorým určil, že žalobkyňa je výlučným vlastníkom v podiele 1/1 nehnuteľnosti - C-KN parc. č. 736/11 - trvalé trávnaté porasty o výmere 1 699 m², zapísanej na Okresnom úrade Martin, katastrálny odbor pre k. ú. S., na LV č. XXX. Rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách konania zrušil a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie; nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 Občianskeho súdneho poriadku pre nepriznanie úspešnej žalobkyni náhrady trov konania z dôvodu, že žalovaní 1/, 2/ nespôsobili neplatnosť kúpnej zmluvy. Vo výroku vo veci samej sa odvolací súd v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozsudku stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP); zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že kúpna zmluva uzavretá dňa 25. októbra 2010 spolu s dodatkom č. 1 zo dňa 16. decembra 2010, uzavretá medzi predávajúcim - obcou Kláštor pod Znievom v zastúpení starostu Q. Z. a žalovanými 1/, 2/ ako kupujúcimi, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k C-KN parc. č. 736/11 - trvalé trávnaté porasty o výmere 1 699 m² k. ú. S., je absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že pre platnosť úkonu prevodu vlastníckeho práva z majetku obce do vlastníctva fyzických

osôb, ak predmetom prevodu bola nehnuteľnosť, bolo potrebné v zmysle § 9 ods. 2 písm. a) zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí schválenie obecného zastupiteľstva obce Kláštor pod Znievom. V danom prípade bývalý starosta obce, Maroš Halahija, úmyselne pozmenil uznesenie obecného zastupiteľstva obce Kláštor pod Znievom č. 34/2009 zo dňa 16. októbra 2009, a to takým spôsobom, aby z neho bolo zrejmé, že obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 16. októbra 2009 súhlas k prevodu - predaju obecného majetku (žalovanej nehnuteľnosti) dalo. Z tohto dôvodu Správa katastra v Martine vklad vlastníckeho práva k žalovanej nehnuteľnosti povolila dňa 19. júla 2011 pod č. V 4967/10, na základe ktorého sa žalovaní stali bezpodielovými spoluvlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti v podiele 1/1. Taktiež bolo medzi účastníkmi nesporné, že bývalý starosta obce, Q. Z., bol za uvedený skutok právoplatne odsúdený (bola schválená dohoda o vine a treste) pre prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Trestného zákona (v konaní na Okresnom súde Martin sp. zn. 3T 167/2015) a bol odsúdený k trestu odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, pričom výkon trestu bol podmienene odložený na skúšobnú dobu 18 mesiacov. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je predmetný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatným úkonom, keďže zmluva o prevode nehnuteľného majetku obce bola uzavretá bez súhlasu obecného zastupiteľstva. Neobstojí odvolacia námietka žalovaných, že v danom prípade žalobkyňa nie je aktívne legitimovaná, pretože neplatnosť právneho úkonu spôsobila sama a neplatnosti právneho úkonu sa nemôže domáhať ten, kto ju sám spôsobil, poukazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 281/2005. V citovanom rozsudku sa dovolací súd vyjadruje k jednotlivým skutkovým podstatám neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka so záverom, že otázka rozporu právneho úkonu s dobrými mravmi prichádza do úvahy len vtedy, ak sa tento úkon neprieči zákonu alebo zákon neobchádza, pričom okresný súd na takomto závere neplatnosť právneho úkonu neposudzoval. K vykonaniu vkladu vlastníckeho práva z vlastníctva obce na žalovaných v zmysle § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka došlo na základe spáchania prečinu bývalým starostom obce Kláštor pod Znievom Marošom Halahijom, ktorý pozmenil úradnú listinu - uznesenie obecného zastupiteľstva, ktoré tvorilo zákonný podklad pre vykonanie vkladu vlastníckeho práva. Nemožno preto z tohto skutkového zistenia vyvodiť, že neplatnosť právneho úkonu spôsobila žalobkyňa.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaní podali dovolanie dňa 10. januára 2017, teda už za účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ktoré odôvodnili tým, že odvolací súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil. V bližších podrobnostiach uviedli, že naplnenie dovolacieho dôvodu vidia v tom, že právny názor odvolacieho súdu nie je správny, keďže v danom prípade nebola prípustná určovací žaloba o určenie vlastníckeho práva; súdy oboch stupňov mali žalobu zamietnuť a žalobkyňu odkázať na podanie žaloby o neplatnosť právneho úkonu. Tieto tvrdenia žalovaní uvádzali už v odvolacom konaní, avšak odvolací súd sa s nimi nevysporiadal/nezaoberal. Rozhodnutie odvolacieho súdu teda nie je riadne odôvodnené, nespĺňa kritériá pre náležité odôvodňovanie súdnych rozhodnutí, a tým je nepreskúmateľné. Je nesprávny záver odvolacieho súdu, že neplatnosť právneho úkonu nespôsobila žalobkyňa. Ak starosta obce ako jej štatutár spôsobí neplatnosť právneho úkonu, neplatnosť právneho úkonu spôsobila obec Kláštor pod Znievom, pretože neplatnosť spôsobil jej štatutár - starosta, ktorý je súčasťou obce. Z týchto dôvodov dovolatelia žiadali napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovaných zamietnuť. Výslovila presvedčenie, že nie sú naplnené žiadne dovolacie dôvody podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. V konaní súdov oboch stupňov nedošlo k porušeniu práva žalovaných na spravodlivý súdny proces. V prejednávacom prípade išlo o jednoduchú právnu vec - o absolútne neplatný právny úkon, na základe ktorého svedčil zápis vlastníckeho práva v prospech žalovaných. Odstránenie tohto nezákonného stavu bolo možné zabezpečiť jedine určovací žalobou.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia

pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

6. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávnosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

10. Podľa presvedčenia žalovaných je ich mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

12. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia (jeho odôvodnenie), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru veľkého senátu vyjadreného v rozhodnutí z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

13. Dovolatelia tvrdia, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený, nepreskúmateľný, založený na nesprávnom právnom názore a že nimi namietaná okolnosť zakladá vadu zmätočnosti. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) ale zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie vecí (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

14. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Podľa právneho názoru veľkého senátu (viď vyššie uvedené rozhodnutie) sa zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, nedotkli podstaty a zmyslu tohto stanoviska; vzhľadom na to treba predmetné stanovisko považovať za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po uvedenom dni.

15. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; uviedol dôvody, pre ktoré sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, uviedol prečo je kúpna zmluva uzavretá dňa 25. októbra 2010 spolu s dodatkom č. 1 zo dňa 16. decembra 2010 absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka a prečo treba žalobkyňu považovať za vlastníčku spornej nehnuteľnosti. Je celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol; odôvodnenie jeho rozhodnutia má náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

16. K ďalšej dovolacej argumentácii, že došlo k omylu pri aplikovaní práva, najvyšší súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy platilo, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje

právnym posúdením (vid' R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Po 1. júli 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá teda vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP a prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (vid' R 24/2017).

17. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaných je procesne neprípustné; vzhľadom na to ich dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.